

**ВИКОРИСТАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОГО МЕТОДУ НА
ЗАНЯТТЯХ БІОЛОГІЇ**

М. С. Данилюк

Житомирський інститут медсестринства, вул. Велика Бердичівська, 46/15, Житомир, 10008, Україна

На сучасному етапі викладання біології, бути висококваліфікованим спеціалістом неможливо без знання широкого арсеналу освітніх технологій. Одною з технологій навчання є дослідження. [1] Дослідницький метод у навчанні – метод залучення студентів до самостійних пошуків, на основі яких вони встановлюють зв'язки між предметами, явищами і процесами об'єктивної дійсності, роблять висновки, пізнають закономірності. Метою застосування дослідницьких технологій в навчанні є набуття студентами досвіду дослідницької роботи в пізнавальній діяльності, об'єднання розвитку їх інтелектуальних здібностей, дослідницьких умінь і творчого потенціалу, формування на цій основі активної, компетентної, творчої особистості. [3]

Перспективною формою організації пошуково-дослідницької діяльності студентів на заняттях біології є розроблення та реалізація проектів. Проект поєднує теорію та практику, постановку будь-якого розумового завдання й практичне його виконання. [2] Головні завдання, що вирішуються при застосуванні проектної технології – це набуття й використання знань для розв'язання нових пізнавальних завдань, розвиток комунікативних навичок, уміння користуватися дослідницькими прийомами.

Як правило, навчально-дослідницька діяльність розгортається у такій послідовності: ознайомлення з літературою; вивчення проблеми; постановка (формулювання) проблеми; з'ясування незрозумілих питань; формулювання гіпотез; планування навчальних дій; збирання даних (фактів, спостережень, доказів); аналіз і синтез зібраних даних; зіставлення даних і умовиводів; підготовка до написання повідомлень; виступи з підготовленими повідомленнями; переосмислення результатів під час відповідей на запитання; перевірка гіпотез; побудова нових повідомлень; побудова висновків і узагальнень. [4]

Важливо, щоб тематика роботи забезпечувала розширення і отримання нових знань і навичок, через це тематика проекту може бути сформульована педагогом з урахуванням навчальної ситуації зі свого предмету. Поряд з цим потрібно враховувати сучасні інтереси і здібності дитини, тому студенти можуть також самостійно запропонувати тематику проекту. Проекти можна розділити за кількістю учасників на індивідуальні, парні та групові. [5] Успішна реалізація дитиною проекту залежить від професійних якостей педагога. Він повинен бути досить компетентним, комунікабельним, толерантним. Під час організації та виконання проекту педагог допомагає студентам у пошуку джерел інформації, одночасно сам виступаючи ним; координує весь процес дослідження; підтримує і заохочує студентів до неперервного руху вперед; допомагає, але не виконує роботи за студентів. Результати реалізації проектів обов'язково оформляються студентами у вигляді альбому, журналу, презентації, відеофільму тощо. [2]

Важливо, що за допомогою методу проектів реалізуються міжпредметні зв'язки, здобуваються знання через взаємодію студентів з педагогом та між собою. Дослідницька робота студентів у рамках проекту допомагає їм більш правильно розуміти наукову картину світу, розвивати творчий потенціал. [1]

Серед колосального потоку інформації сучасного світу важливо вміти оперативно відшукувати та аналізувати факти. У контексті настанов українського педагога-гуманіста В. Сухомлинського, завданням вчителів, є не лише забезпечення засвоєння учнями певних обсягів біологічних знань, а й опанування основними методами їх отримання, у тому числі – дослідницькими. Лише чітко спланована, організована, послідовно проведена робота на основі принципів природовідповідності та індивідуалізації навчання здатна вивести сучасну обдаровану учнівську молодь на творчий рівень самостійної навчально-пізнавальної діяльності. [3]

Література

1. Балл Г. О. Психолого-педагогічні засади гуманізації освіти / Г. О. Балл // Освіта і управління. – 2007. – Т. 1; № 2. – С. 21–26.
2. Бех І. Д. Наукові засади і принципи функціонування особистісно зорієнтованих виховних технологій / І. Д. Бех // Особистісно орієнтована освіта в умовах гуманітарної гімназії: Проблеми, досвід, перспективи. – Миколаїв, 2000. – С. 4–9.
3. Красногоров В. О. Комплексна психодіагностика якостей. Визначення творчої індивідуальності дітей і шляхів її розвитку / В. О. Красногоров // Обдарована дитина. – 1999. – № 2. – С. 32–36.
4. Моргун В. Ф. Шляхи підвищення навчання обдарованої молоді на діагностичній основі / В. Ф. Моргун // Завуч. – 2000. – № 6. – С. 6.
5. Пехота О. М. Освітні технології: Навч. метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.